

8.

Suomistyo.

Tieteellisesti taholta on tapana sanoa, että siihen saakka kun Kant oipesi luonnon tieteellisyyden perusteilla proktimaan maailmansyntyn, nojattein tätä hypoteemista selitetäessä ainoastaan filosofisen spekulaatioiden eli arveluiden. Mutta kun vanhalainen lähtieteilijä Laplace oli ^{välimaisissa alustoissa} löytänyt ja kehitellyt saksalaisen filosofin huomioita ja johtopäätöksiä, olivat kosmogoniaan tulleet tieteellisen tutkimuksen esineeksi ja saanut siansa tieteiden joukkossa astronomian eli lähitieteiden haaraosana.

Kant-Laplace'n teoria selittää kuitenkin, että aurinkokunnat saavat alkuaan lähtiisestä eli nebulosastesta, jossa syntyy hiekkolike tihämmän keskustan ympärille. Aurinko on alkuaan suunataton akselinsa ympärillä pyörivä kaasupallo, jonka pintamassasta erkanee vastakkaisen suuntaan kiertäviä pienempia palloja; niitä pienemmät muodostuvat keskusaurin ^{yon} ympärillä kiertäviksi planettoiksi.

6) Tämä hypoteesi, joka oli vallalla läpi
viime vuosisadan ja jota vastaan m.m. H. P. Blavatsky
Salaisen Opissaan tarkoan teki painavia huomau-
tukseja, ei nyt enää ole täysin pitkästi tieteellisesti.
On tehty havaintoja, joita kumoavat eriäisen kohdilla
Kant-Laplace'n teoriassa, ja on esitetty uusia kosmo-
gonisia selityshohkeita, mutta vielä ei mikään teoria
ole saavuttanut yleistä tunnustusta. Laplace'n ^{yle-}
~~lause~~ sana Napoleonille, kun tämä kuultiuaan tih-
tieteilijän maailmanselityksen ^{koe} hänestästyneenä kysyi,
mitkin sitten jumala joutui: „~~meidät~~ emme enää
tarvitse tätä olettamusta — on kaatunut omaan tyh-
jyyteensä; tiedemieket eivät ole kyenneet ratkai-
semaan maailman arvotusta juhtaasti koneellis-
materialistisella tavalla. Jumala on sittenkin tarpeellinen,
maailman järki, tahti, ensimmäinen lääketarjoaja.
Vanhat tiekäytäjät, joita kansottivat avaruuden jumalil-
la ja eliwillä olennoilla, olivat lähempänä totuutta
kuin oppineet, mutta henkisesti sokeat ainelesseenusko-
jat.

Meillä ei ole mitään syystä pitää han-
sojen vanhoja uskonnotollisia maailmanselityppoja lap-
sellisia jontavuuksia. Nämä muoto saattaa meidät
tuntua lapselliselta ja "epätieteelliseltä", mutta

kun saamme silmiimme muodon takana, jiilevän mysteriokuvan, näemme, kuink yhtäpitäviä ne ovat, ja ymmärrämme, ette ne paljastavat seikkoja niiden muiden synnyyn suhteesta, joihin tietellinen tutkimus nykyisillä keinovilhauilla ei ylelyhän. Vanhat kosmogoniat eivät kuvaa meille mitä näennäisesti ~~olet~~ ecclesiaca prosesseja, joiden kautta aurinkokunta syysillisesti syntyy, vaan mitä näkymättöman maailmen seikkoja, joita syysilisen synnyyn aiheuttavat; ne toivat sanoen huvavat meille maailman alkua ja kehitystä ~~ja~~ jumalan, ei ihmisen kannalta katsottuna. Ja hein minne kuin totuuden pyrkien hengen elähyttämä tietäjä uskaltaisi jumalan syryytäsi tutkia?

Maailman syntypä on sentähden aina kentsattu "maailman luomiseksi". Luominen on toimittaa ja edellyttää toimijaa eli luojaa. Koko prosessi on ~~sentähden~~ elävän luojan työtä.

Mutta tämä työ ei ole järjelle kaitsittamaton eikä järjenvarastosta tyhjästä loichtiosta. Tyhjästä ei synny mitään. Kaikki mitä on, on ollut ja on oleva. Aine alkuolevaisena on yhtä ikuisien kuin henki eli taajuus ja molemmat ovat yhtä ilmenemättömissä absoluutissa jumaluuksessa.

sa. Luominen on jumalallisten alyolentojen työksen
 (nämäkseen ja inspiratiiviseen totuttamiseksi) avulla
 telyä muiden luonnonvoimien ~~totuttamiseksi~~ ja seura-
 mattamiseksi joita yhteisellä nimellä kutsumme
 materiaaksi eli aineeksi. Luominen on taiteellis-
 ta työtä. Katsohaamme nyt, millä tavalla suoma-
 laiset tiedät ovat kuvaaneet luomistyötä; samalla
 näemme silläkin jumalallisen kolminalaisuden ilme-
 nevän luojan eli Logohen kolmitytystä, s. o. hänenn
 taiteellisen luomistyönä kolmessa astessa.

Suuramme uuden Kalevalan tekstiä ja näemme heti, että luominen jakautuu kol-
 meen jaksoon: 1) konseptioni, 2) raskauden tila ja
 3) varsinainen luomistyö. Koska koko luominen
 on dogoksen eli Väinämöisen toimintaa, on mie-
 lessä pidettävä, että ~~sag~~ monet esittävät olennot
 ovat vain Väinämöisen toisintionneja, jotka il-
 maavat eri puolia hänelle olemuksensa. Matala-
 sen sijasta voimme süs puhua Väinämöisestä (vt. veen
 emoren > Väinämöinen).

„Yksi syntyi Väinämöinen, ilones-
 tyi ikirunoja”, kertoo Kalevala ja nämä sanat pal-
 jistavat jo kokonaisen maailman salaisista tiedoista. Van-
 hassa Kalevalassa on vielä sanat „yöllä syntyi Väi-
 nämöinen, pääällä meni pajahen.” Väinämöinen eli

Logos oli siis vanha jo synteesiä - viisas, ikuisien salaisen tiedon tiedäjä ("ihimenoja"). ~~Paremmaksi~~^{Lyyhysti} hän yhässä sanovia kuvattu siltä seikkaa, että luova oli ennen elänyt, ja kaukaisessa menneisyydessä ~~oleet~~ kehittynyt ja vissastunut, menneisiä syydetä, joka ~~sillä~~ ka oli käynyt ennen sitä "toi-mettonmuiden tilaa, missä hän oigt oli aikansa vietty" ja ~~jotk~~ joka ilmenee alkusäkeissä:

Piti vähäistä pyhyyttää
Iän hieken impreytä,
Ilman pitkilli piholla,
Tasaisilla tanteilla.

Luogg, läinämöinen, oli jorhun e-
dellisen työn loputtua leväinyt puhtaan lapuan-
nan ilmenemätönä maailmaosa. Sieltä olotil-
lassa hän ~~lupulta~~^{vähitellen} ikävystyi aikojansa, omosti
elämätänsi

Iväyystyi aikojansa,
Omosti elämätänsi,
Aina yksin ollessansa,
Imperi eläessänsi,
Ilman pitkilli piholla,
Avaroilla autioilla.

Herrisi taas luomisenhalu. Sytytti heo-
jan sydämessä ~~suurta~~ aatos uuden maailman

60) Tapauksia (luojan taitteellinen) synty
luomiseksi, ~~eli~~ konseptioni, ~~eli~~ n. k. ensi
mainen Logos/Maailmantakto, joka ~~hän~~ ^{eli}

Petit } Jop on astiuksen alemma,
Lashenoi lainehille,
Merien selvälle selälle,
Ulapalten aukealle.

Kun herra varstaisen maailman kuva on ensimmäisen inspiraationi hankeneen ymmälissessä mielikuvituksessa nähty, tapaukseen "laskentuminen aineeseen" puhtaan ^{absolutiivis upeavalla} Tajan maailma. Logos ympäröi itsään jalkakaakolessa, jota kosmogoniassa esitettiin "mereksi" nimittämä. Tajan maailmassa syytynyt aatos ja ~~ja~~ keräämässä ainekset, ^{joiden tulue aatobulle muotoutuu} saallevat luojan vankauden tilaan. Hän on nyt kaksivainen, sisällisessä tukassa ja työsä, etsiessään hengessään muotoa luomisraatokseen. Inspiroiva aatos on saanut hänensä vankauden liikkeelle. Isästä, tahdosta, on syntynyt äiti, tunne, ja ~~Ente yhdessä~~ äiti on nyt vuorostaan syntynyt.

"Meri" ^{eräin} latinaksi mare, joka monikkomuoto on mariä. Maria on Kristuksen (logoksen) äidin nimi. Äiti on latinaksi mater. Aine on latinaksi materia. Yhtälaisyyttä on siis muodossa ja seinnässakin olemassa noiden sisäisesti saman merkityksen sanojen välillä: mater, materia, maria.

61)
tuskissa.

Petit

Oieri impi Vainamöinen,
Uipi iät, nipi lännet,
Uipi luotehet, etelät,
Uipi kaikki ilman rannat,
Tuskissa tulisen synnyyn,
Vatsan vaivoissa kovissa;
Eikä synny syntyminen,
Suomi luomitoin sikiö.

Mikä verraton psykologia! Ikkunil-
linenkin luaja - runoilija, taiteilija, keksijä - johtuu en-
simaisen autuaallisen näkemyksen jälkeen tähän tukhan-
tilaan, kun hän näkemystään tahtoo toteuttaa. Kunkin
moni ajattelee ^{tämä tilaus} niinkuin Vainamöinen (Ilmateri):

Petit f Parempi olisi ollut
Ilman impeneä elää..

ja rukoilee sisäistä jumalaansa, että "päästääsi
puun pintehestä", "vaimon vitsau väintehestä". Luo-
misen tunnelma ei vielä ole kyennyt onnellumaan
luomisen järjeksi, ja tällä kutsutaan "toiseksi logoh-
seksi", Maailmantunteeksi, joka olemukseltaan on
miesnaisellinen, henkeä ja ainetta.

Apu on tarpeessa, ja apu tulee. Työ
alkaa ja tulee unohtua. Vainamöisen vierelleessä

62)

aineen aalloilla

Petöf

Tuli sotka suora lintu,
Lentää lekuttelevi,
Etsien pesän sioa,
Asunmaata arvaellen,

ja Vainämöinen

Petöf

Nosti polvea merestä,
Lapalunta lainehestä
Sotkalle pesän siaksi,
Asunmaaksi armahaksi.

Petöf

Sotka „kehsi polven Vainämöisen“ ja
Sühen laativi pesänsä,
Mani kultaiset munansa,
Kuusi kultaista munoa,
Rantamunan seitsemännän.

Mikä on nyt „tuo sotka, suora lintu“,
joka saattaa luojan unohtamaan tuskansa? Se on
ajatus, järki, taikemmin määritellynä: muotopätek.
Siinä aly. Helpotukseen tuskauksia pääsee en hinnillisen
eikä työntekijän rinnasta, kun hän ajatukseellaan asker.
vellen keksii, milli tavalla on menettää vähän, jotta idea
toteutuu. Ja ensimäinen realisoiva ajatus tullee kuin
lintu lentäen avaruuden pimeydestä. Ei ole lentu huo.
nosti valittu ajatukseen symboli. Saman vertaus.

63) Kurvan tapaan mekin useissa vanhoissa uskonnissa. Indiassa puhutaan "ajan joutsenesta" ja yksin kristinuskossaakin esitetään pyhään henkeä kezyhkyksen muodossa. Sotka eli "kokko" onkin luojan avrumusta hipoora ajatus, Vainamöisen toimiva äly, n. k. "kolmas Logos" eli pyhä henti, joka tehtävä on alkukaa oksien järjestämisen.

Mita sotka tekee? Hän organisoi alkuainetta atomieiksi. Hän muodostaa seitsemän laisia alkutomeja, kuusi näkymättömiä maailman kultaista ja yhden fyysisillisen maailman ranta-ato.

~~Nämä~~ Munat ovat nimennöneen atomeja, ei ~~pihien~~ kiertähtiä, ei aurinko, sillä nämä syntyvät myöhemmin. Vasta kun ~~Vainamoinen~~^(Ilmarinen), "Va-
valutti polveansa", niin etta "munat vierähti ve-
tehen" ja ~~harvastivat~~ "muuilesi", muuttuvat mu-
rat maaksi, heukiksi, auringoksi ja ~~puerto~~ tähdeksi. Vas-
ta ~~suoja~~ vahaus yhdessä järjen kannessa rakensi maail-
man. Me emme nyt sanoisi, että atomit kat-
kilevat kappaleiksi, vaan etta ne liittyvät yhteen,
kun ilmiömaailma luodaan, mutta asia on sama.

1) Luunt seattavat raihdella ~~33~~ kolmesta kahdeksaan, sillä "tarjoilu" eli "maailmoitu" voidaan luokitella eri tavalla.

64) Usimmat tutkimukset atomiopin alalla ovat vienneet siihen johtopäätöseen, että atomit ovat täydellisesti organisoitujä maailmoita, aivan kuin aurinkokuntia pienoisissa - melkein pää johtivina leibnittein monadeja, - ja niin ollen ei näytä olevan järjönkaan eroa "suuren" ja "pienem" välillä. Painavatkin meidän ihmisten, aistina kosmos on todellisuudessa vain osa eli piistale koko monitasoista aurinkojärjestelmästä, ja hyvällä syyllä voimme sanoa, että ~~on~~ atomi, joka sinään on täydellisen kosmoksen kuva, on aivan ^{vain} muuriksi karhehtanut meidän maailmaosamme. Vanhojen viisauks ja syvä teko tuntuu siis tämänkin kuvauksen lomittse pilkistavan näkyviin.

Kerrotaanhan selvästi, miten luomislyö jatkuu. Vainamoinen (Hmatar)

Alkoi luua luomiansa,
Saantella säämiansa ...
Kussa katti kaännytti,
Siihen riemet siiwoeli;
Kussa rohjasit jalalla,
Kalahauat hirveeli;
Kussa ilman kypäristäke,
Siihen syöverit syventi." J. o. e. #

Pelti

Fauselle siirelle

~~Huonalle~~ Tämän jälkeen on hyvättää Kalervo Tässä
~~huonalle~~ ~~joka~~ ~~Tammesta, f Kalervo toinen sunnijätön tavata~~
Rumpu soitte Tammen, ~~f~~ ^{joka} Kalervo toinen sunnijätön tavata
luomiskertomusta, siirtynyt aurinkokunnasta maa-
han, Samorinkuin Mooseksen I kirjan luomiskertomuksesta vesi ko-
loonten mereksi, niin ettei kuva näkyi, ~~Kuuden~~ ennenkin
maa upesta suuta kuvamaan, kerrotaan Kalvelassakin, ettei luo-
ja (Vakaamoinen) eli "motti vuoth"

Petit { Saareessa sanattomassa,
Manneressa paattomassa.

~~joka on,~~
~~niukkeja~~ vasta tämän jälkeen "Pellervoisen, pellon poika",
muutte tulleet orgaanisen elämäksi,

Petit { Kylli maita kevyttili,
Kylli maiti, keglvi soitti,
Kylli auktoja ahoja,
Panettari paasihoito.

Maan vilannoja ja karvoi haukenlaisiai peuita, mutta
ei vielä karsvanut se "Jumalan puu", josta jälkeen vasta maanvil-
jelys saattoi alkua. Tämä jumalan puu eli iso tamm oli, kuten Juh-
Krokin sikan arvkee, suuri pilvi, joka peitti ~~tai~~ aurinkoa aurin-
gon ja kuvan näkyvyyttä ja josta vasta pieni onnes (Salami) sai juh-
keamaan. Kuvus vain ei tarkoittanut yksityistä tapausta, vaan sitä aikaa
maapallon ilmaelollisessa kehitykessä, jolloin ~~lähinnä~~ kosteus ja aliv-
ilmaiset saateet olivat valtavasti ilonionti luomossa. Vasta kun
tämä yhtenäistäinen kosteus oli poistunut ja aurinko upesti pääde-
maan!

Petit { Karvoi marhan merjanvarret,
Kukkia kultaiset keolle,
Ruohot karvoi haukenlaiset,
Moneen muotoiset sikeri...

Jä vasta tämän jälkeen alkoi maan viljelyminen. Vi-
namaisissa loppua meren rannalla "Kuuria jyri, seitsemän siemeni" ja
upean kylvämää. Samaten salaiset traditioinit herroivat, että vähän
siemenet alkuperäisen tuotannon maan pääälle toisesta tähdesti.

65) Siirrymme nyt takaisin ensimmäiseen vuoroon,
joka kertimme kerken ja sittem tull ~~enemm~~^{enemm} sangen merkilliseen
kohtaan. Luogg eli Väinämöinen on ^{olet} koko ajan ollut
toimessa ~~ja~~ työssä, mutta vielä hän ei ole "syntynyt".

Pettit

Jo oli saaret siivottune,
Luotu luotoset merchen,
Ilman pielet pistettyni,
Maa ja manteret sanottu,
Kirkkathu kivikin kirjat,
Veetyl viivat kallioihin,
Ei ei syntyn Väinämöinen,
Ilman ikirunaja.

Kalevalaa lukienne erityyttää tiedysti
se, että Väinämöisen sijasta on käytetty nime Knuter.
Mutta hein muistaan, että ne ovat yhtä, tulee ~~syntynyt~~
kysymeesi, miksi Väinämöinen nyt vasta alkaa
syntyä. Vanhassa Kalevalassa hän onkin ennen
syntynyt (jolloin se oli ~~edell~~^{ennen} esitetty kolmeinäisumsojan
merkityksen kannalta paikallaan). ~~Oisko nyt~~
nuden Kalevalan vano harhaan joutunut, sillä
Väinämöinen kolmijakteisen dogokseen on jo e-
siintynyt kuvauksemme mukaan? Tähän vastaan
me: ei suinkaan, sillä nudessa Kalevalassa vii-
tataan sihen merkilliseen seikkaan, jota kiel-

sutaa „toiseksi luoniseksi.”

Mitä mitä luonesta vielä puhutaan, vaikka maailmat jo ovat onuovaittuna? Puhuttua ihmisen, puhuttua „jumalan kura”, Elokä meidän tarvitse ajatella, ettei elävää olenottoja olisi oikea maailma tähän elämään, saattaa olla ihmisen muotojakin. Mutta ennenkuin luojan voimat pääsevät muodossa tajuisiksi, ei Väinämöinen, ei Logos vielä ole päässyt vapaaaksi emonsa kohdusta. Vasta kun ihmisen järki herää, kun herää ihmillinen aly, ajatus ja siehuelämä, vasta silloin Väinämöinen syntyy.

Mitä luonistyjä on minulta kuin luojan pyrkimistä itsensä esilletuomaan? „Minä takdon nikkas oman kuvani.” ja kuvan jalkeen hylätään: „ei ole tämä minä itse”. Vasta ihmisen luoji alkaa katsella itsään, ja sylällä ihmisen sielessä asuu luojan tahti nähdä itsensä taydellisyydessään. Sentähdet ei ihmisenkin rauhaa löydä, ennenkuin hän ymmärtää tämän sisinnäin jumalallisen kaipuunsa ja alkaa pyrkii sitä taydellisyyttä kohti, jota varaten ~~on~~ hän on luontu. Rukoilee jumalan ääri hänestä sisällään:

Petit

Santa maalle matkaniestä,
 Ilmoillaan inehmon lasta,
 Kruuna tainon katsonahan,
 Päiveä ihvamahan,
 Ottavaista oppimahan,
 Tahtin tähystämähän!

Ja omia voimin jumala ihmisen mud-

dossa syntyy:

Petit

Liihahutti linnan portin
 Sormella nimettömällä,
 Lukon kuisen liihahutti
 Basemmalla varpahallalla,
 Tuli kynsin kynnyksellä,
 Polvin porttuan orelta.

Omian kolmiohjteytensä on luojia
 ihmiselle lahdjottanut. Ja tämä on toinen luominen.

Koko maailmansynty on tietäjän han-
 nalla suuren taiteilijan luovaa työtä. Se on tuskia
 ja se on riemua, ja sen kuvaumisessa Kalevala
 on mestari. Kuinkahyyneestä Kalevalan luomiskertomus
 vähittäisyksikertaisuudessaan. Siinä ei ole tavallisia in-
 timillisia konteksta, siinä on suurempia konteksta, suurempaa
 voimaa, jumalallisia ajatuksia jopa alallista ahtoa. Se noussee eteen-
 me ylösväinä, majesteetillisesti.